

Foreningen NORDEN

www.foreningen-norden.dk

SAMARBEJDE UDEN GRÆNSER

HUSK!

generalforsamling

onsdag 24. marts kl. 19.00

Københavnsafdelingen, Program januar 2010

KÆRE MEDLEM

Velkommen til 2010. Tak og velkommen til de nye medlemmer. Også en stor tak til de trofaste. Det er dejligt at se, der igen er kommet en medlemsopbakning til Foreningen NORDEN. Der har jo hele tiden været en stor støtte til det nordiske i befolkningen. Det viser alle undersøgelser. Der har desværre været en periode, hvor det ikke var almindeligt at melde sig ind i foreninger, og det gælder også NORDEN. Det ser ud til at gå lidt frem igen, men det kan blive meget bedre, så meld gerne venner og familie ind. Det er vigtigt at vise det offentlige Danmark, at der stadig er en bred folkelig opbakning bag Foreningen NORDEN.

2010 vil også byde på en ny gruppe inden for Foreningen NORDEN, den hedder 30+. Her vil komme arrangementer, som er meget småbørnsvenlige (også med bedsteforældre), gåture ad vanskelige ruter, sene aftenmøder, billige ture etc. Alle aldersgrupper er naturligvis velkomne til alle arrangementer, der vil ikke blive sorteret nogen væk, der har lyst til at deltage. Forsøget er opstået efter talrige ønsker fra tidligere ungdomsmedlemmer, der ikke har mulighed for at deltage i de arrangementer, der er i øjeblikket. Det er et samarbejde mellem København og Århus senior- og ungdoms-afdelinger. Mere information i næste blad og nu også på **Facebook: Foreningen NORDEN 30+-130.**

Velkommen til 2010!

Susanne Prip Madsen

Formand for Københavnsafdelingen

susripmadsen@webspeed.dk

DANMARKS FORMANDSKAB FOR NORDISK MINISTERRÅD 2010

Lanceringen af Danmarks formandskab sker i fællesskab med Foreningen NORDEN

Fredag 22. januar 2010 kl. 13-14.30 i fællessalen, Christiansborg

Program:

- 13.00 Velkomst ved Foreningen NORDENs formand, Arne Nielsen
- 13.10 Det nordiske samarbejde og erhvervslivet ved direktør Fritz H. Schur, formand for bestyrelsen for SAS og PostNorden
- 13.30 Formandskabsprogrammet set i historisk lys ved ph.d. i historie Lars Hovbakke Sørensen
- 13.50 Præsentation af det danske formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd 2010 ved Bertel Haarder, minister for nordisk samarbejde og undervisningsminister
- 14.10 Debat med deltagelse fra salen
- 14.28 Afslutning ved Foreningen NORDENs formand, Arne Nielsen

Deltagere: den danske delegation til Nordisk Råd, Nordisk Råds præsidium, Foreningen NORDENs medlemmer, presse, ambassader i København, Nordiske Sekretariat (Nordisk Ministerråds Sekretariat + Nordisk Råds Sekretariat), virksomheder med nordisk virke, nordiske folkelige bevægelser, forskere og studerende, embedsmænd.

Tilmelding skal ske med angivelse af navn, stilling og adresse senest mandag den 18. januar 2010 af hensyn til Folketingets sikkerhedsprocedurer.

Tilmelding kan ske ved mail til suzanne@foreningen-norden.dk, ved brev eller pr. telefon til Foreningen NORDEN, Malmøgade 3, 3., 2100 København Ø, tlf.: 3142 6325

Betty Quast – tysk visesangerinde

*Torsdag 28. januar Koncert i Filips Kirke, Kastрупvej 57, 2300 København S
Buslinje 2A går lige til døren.*

Torsdag d. 28. januar kl. 19.30 får vi internationalt besøg fra Berlin. Det er den tyske visesangerinde Betty Quast, der vil underholde med sin stemme og guitar. Betty komponerer også og har bl.a. skrevet sangen "Vineta" om Østersøens sagnomspundne Atlantis. Betty har optrådt ved Østersørådets arrangementer både i Danmark og Sverige. Gratis adgang. Tilmelding gerne til Anni Bynkell: 3834 1178 eller Susanne Prip Madsen: suspripmadsen@webspeed.dk. Det er dog ikke strengt nødvendigt.

Foreningen NORDEN i Malmø inviterer til:

Hasse Larsson i Piratens fotspår

Søndag den 28. februar kl 14:00 i Malmø, Bellevue park, Eddagatan 4, buss 1 från Södervärn och centrum.

Citat ur Bombi Bitt och jag:

"Bombi Bitt fortsatte längs skranket och närmade sig altaret. – De gör så ont i huvudet, jämrade han sig. Men nu – nu ser ja desamma som i drömmen. Ja ser silvret. Han stod nu mittför altaret. – De bränns, de bränns, sade han, liksom man säger i en hittelek. Här e de, ja ser de klart. Hjälp mej, hjälp mej. Hans händer trevade på antependiet. Elof skyndade fram till altaret och vek upp den tunga brokadduken. På det dammiga golvet under altaret lyste kyrkans silver, de stora stakarna, skrinet och oblatasken, kalken, rökelsekar och lampetter. Alla förstummades inför miraklet. En knappåls fall mot golvet skulle ha varit irriterande. Så fullkomlig var tystnaden. Den bröts äntligen av prostens röst. – Låtom oss tacka Gud."

Detta och mycket mer berättas av Fritiof Nilson Piraten i hans verk. Allt är givetvis helt sant. I entréreplik på parnassen (i Bombi Bitt och jag) skriver han: "Min vaggga vaggade i Tosterup i Färs härad av Malmöhus län. Min fader var stins i Tosterup. Mina föräldrar voro goda och ömma. Jag var en vanartig son." I levande livet bestämde han hur inskriptionen på hans gravsten skulle vara: "Här under är askan av en man som hade vanan att skjuta allt till morgondagen. Dock bättrades han på sitt yttersta och dog verkligen den 31 januari 1972" Hasse Larsson tar med sitt föredrag med oss till Piraten, hans historier och bygden där det utspelas på ett mycket gripande sätt, genom sitt fantastiska sätt att berätta. Möt Bombi Bitt, Franskan, Patron Esping mfl. Ni får höra flera berättelser och skrönor som hänger samman med Piraten. Det blir mycket underhållande med många glada skratt. Skjut inte upp till morgondagen utan kom lyssna och njut.

Til arrangementet i Malmø er der gratis adgang. Man betaler selv togturen derover og bussen fra Centralen i Malmø. Vi tager toget fra Hovedbanen kl. 12:21 med ankomst 12:58. Tilmelding senest 20 februar til Anni Bynkell tlf. 3834 1178 eller Susanne Prip Madsen: suspripmadsen@webspeed.dk.

GENERALFORSAMLING

24. marts kl.19.00 afholdes ordinær generalforsamling i Den norske Sjømannskirken Ved Mønten 9, 2300 København S.

Forslag til dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Det reviderede regnskab
- 4 A. Aktivitetsfondens beretning
- 4 B. Aktivitetsfondens regnskab
5. Forslag fra lokalafdelingens medlemmer
6. Valg af medlemmer til lokalstyrelse
7. Valg af revisor
8. Eventuelt

Forslag skal være os i hænde senest onsdag 17. marts. Susanne Prip Madsen, Ruthsvej 6, 2900 Hellerup. E-mail: suspripmadsen@webspeed.dk.

Kl.20 vil Næstformand cand. mag. Kirsten Gjaldbæk se til, at vi får stiftet bekendtskab med Nordisk Råds litteraturvinder Per Pettersons forfatterskab.

Øresundsgruppens bustur til Hornsherred i Nordsjælland

Medlemmer fra Skåne og Sjælland indbydes til bustur den 8. maj 2010

Vi mødes i Helsingør, Stationspladsen 3, kl. 09.30. Efter et kort ophold, hvor alle deltagerne bliver fordelt i to busser, forsætter busserne til Hornsherred. Turen afsluttes i Helsingør kl. ca. 17.30.

Bus 1 kører til: J F Willumsens Museum, Skuldelev Kro, Selsø Slot, Esrum Møllegård og Helsingør.

Bus 2 kører til: Selsø Slot, Skuldelev Kro, J F Willumsens Museum, Esrum Møllegård og Helsingør.

J F Willumsens Museum i Frederikssund rummer malerier, keramik, tegninger, grafik, skulptur, keramik og fotografier af J F Willumsen (1863-1958). Man får et overblik over de mange medier, han betjente sig af, og de vidt forskellige udtryk.

Herregårdsmuseet Selsø Slot ligger i det fredede landskab ved Roskilde Fjord. Museet giver et godt indtryk af, hvordan herskab og tjenestefolk boede. I riddersalen findes kæmpemalerier af hofmaler Henrik Krock. Saloner med nogle af Danmarks ældste papirtapeter og fine møbler fra renæssance, barok- og empiretiden.

Middagen indtages på Skuldelev Kro, der ligger midt i landidyl og bakkelandskaber mellem de to sjællandske fjorde. Middagen er inkluderet i deltagerprisen – men eksklusiv drikkevarer.

Eftermiddagskaffen indtages i det fri ved Esrum Kloster og Møllegård i Græsted på vej tilbage til Helsingør.

Tilmelding senest den 12. marts 2010. Pladser fordeles i takt med tilmelding og stopper når de to busser er fyldt. Deltagerprisen er 400. Kr. Man betaler selv turen til Helsingør. Der er bindende tilmelding. Tilmelding til Anni Bynkell: 3834 1178 eller Susanne Prip Madsen: suspripmadsen@webspeed.dk.

Bog anmeldelse

Jeg har læst en nyudkommet bog af Ivars Silis, der er gift med den grønlandske kunstner Aka Høegh: "Slot under vand – flygtningedreng i efterkrigstidens Danmark".

Ivars Silis er født 1940 i Letland og flygtede i 1944 sammen med sin mor og lillebror fra det krigsramte Letland, hvor sovjetiske og tyske tropper på skift hærgede og brændte byer og landsbyer ned. Ad flygtningenes mange omveje endte de i Danmark, hvor de boede i forskellige flygtningelejre helt frem til 1953, indtil det stod endeligt klart, at flugten var endt her. Derefter kom tiden, hvor livet skulle normaliseres, og moderen konkluderer ganske kortfattet (s.210) "Nu bor vi i Danmark, og vi må leve, som man gør her i landet. Lov mig at se fremad. Du følger vel med i skolen?" "Og en ting til. Lad være med at belemre dine danske kammerater med Letlands grumme skæbne. Den har de alligevel ingen forudsætninger for at forstå. Medynd er ikke nogen god ballast i livet." Og dermed er der lagt låg på alle erindringer!

Det bliver til ingeniøruddannelse i Danmark, der igen fører videre til Grønland, hvilket har givet sig udslag i en lang række fotobøger om Grønland og de arktiske områder.

Først i slutningen af 80'erne viser der sig en mulighed for Ivars Silis til at komme en tur til Letland, helt på Sovjets betingelser for turister, men dog et første gensyn med fødestavnen.

I 1992 kommer bogen "Breve fra Letland", som er et udpluk af en brevveksling med en lettisk kusine i årene op til Letlands nye selvstændighed. Men det, der bliver udgangspunktet for erindringsbogen, er "et lille uskyldigt spørgsmål" en gang i 80'erne fra Ivars Silis's datter: "Far, vil du ikke nok fortælle? Om dengang du var lille!" Det bliver til en smuk søndag formiddags tradition, og dermed kommer alle de erindringer op til overfladen igen, som var så bevidst skubbet til side.

Den tekst, som nu er udkommet som bog hos Gyldendal, er kronologisk spændt ud mellem fire perioder:

Den faktisk oplevede tid (1944 – 1953)

"Far fortæl om da du var lille" (1980'erne)

Ivars Silis og hans mor er på besøg i det selvstændige Letland (1990)

Den aktuelle flygtningedebat i Danmark (2008-09)

Bogens fortællinger er humoristiske og underholdende, underspiller de barske vilkår/realiteter/virkninger, som man ofte gør, når man fortæller til børn og børnebørn. Men gennem de halvt skjulte hentydninger ruskes der op i den viden, læseren sidder inde med, og som man måske egentlig helst vil glemme eller overse, fordi det simpelthen er for grumt! Synsvinklen (flygtningedrengens) giver mulighed for at fortælle med barnets øjne og delvist barnets kortfattede sprog, men den voksnes refleksioner over det skete skinner alligevel konstant igennem og gør det svært at slippe de tilsyneladende uskyldige eller morsomme billeder, der tegnes. Der ligger alt for mange alvorlige og grufulde oplevelser bag: "Livet gjorde mig tidligt til en lille voksen. Som flygtningedreng så jeg ting og sager, intet barn – eller voksen for den sags skyld – burde se".

Med ganske få sætninger males de værste billeder på ens nethinde!

Det første sted flygtningene indlogeres i Danmark er på en skole i Hillerød på gulvet i gymnastiksalen. Lillebroderen Aldis på 2 år har feber, måske lungebetændelse? (s. 43): "Overvældet af tanker og følelser døsede mor hen, men da hun tidligt næste

morgen slog sine forgræmmede øjne op på ny, var Aldis blevet underligt stille. I stum fortvivelse flakkede blikket mellem ham og mig. Den dag, den 7.april, fyldte hun femogtyve.”

Beskrivelsen af de voksne og deres forsøg på at finde meningsfyldte aktiviteter er meget intens, der må virkelig have været mange stærke mennesker i den gruppe. Og det gør stort indtryk at læse om de mange forsøg på at holde fast i den kultur, der er ens identitet, samtidig med, at man godt ved, at man skal gå ind i et nyt samfund for at komme videre og overleve materielt.

Slutningen af bogen er den meget bevægende beskrivelse af besøget i Letland i 1990 ved den første frie sangfestival: (s. 220-221) ”Hvor havde poeten haft ret, da han i Gurre spåede, at ethvert diktatur er dømt til at rådne op indefra – før eller siden. Det var lige, hvad der skete her og nu. Betonen sprak, smuldrede. Jeg svævede jo midt i opfyldelsen af deres drømme. Historien viste nu med al ønskelig klarhed, at både de, der blev, og vi flygtninge havde handlet ret, men kun på en og samme tid. De, der blev, bevarede tilknytningen til landet – og de, der rejste ud, de bevidste af dem, sikrede folkets sprog, historie og litteratur. Og netop nu blev begge holdninger forenet til gavn for et frit og selvstændigt Letland.”

For mig samler bogen rigtig mange tråde, hvilket samtidig gør det svært at slippe den

Historier jeg har hørt i lettiske familier – viden om tyske flygtninges skæbne undervejs fra Østpreussen til Danmark og til sidst igen til Tyskland – P.O. Enquists beskrivelse af de svenske forhold i bogen ”Legionærene” – og så den parallelitet til dansk flygtningepolitik i dag, som også dukker op som refleksioner i bogen.

Hermed en stor opfordring til at læse denne bog.
Kirsten Gjaldbæk

Kalender

Fredag	22. januar 2010	Danmarks Formandskab for Nordisk Ministerråd
Torsdag	28. januar 2010	Koncert i Filips Kirke
Søndag	28. februar 2010	Hasse Larsson i Piratens fotospår
Onsdag	24. marts 2010	Generalforsamling
Lørdag	8. maj 2010	Bustur Nordsjælland